

7257 Sayılı Kanun ile Maden Kanun'unda Yapılan Değişiklikler

Av. Prof. Dr. Mustafa TOPALOĞLU- Stj. Av. İsmail TOPALOĞLU

I.Giriş

238 Sıra Sayılı ve 2/3116 E. Numaralı Elektrik Kanunu İle Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi TBMM Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu'na TBMM Genel Kurulu'na gönderilmiştir. Kanun teklifi 25.11.2020 tarihinde TBMM Genel Kurulu'nda kanunlaşarak 7257 sayılı Elektrik Kanunu İle Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun adını almıştır.7257 sayılı Kanun bu yazının kaleme alındığı tarihte henüz Cumhurbaşkanı tarafından onaylanıp Resmi Gazete'de yayımlanmadığı için yürürlüğe girmiş değildir.

7257 sayılı Kanun'un genel gerekçesinde esas olarak uygulamada ortaya çıkan ihtiyaçların karşılanması amacıyla bazı kanunlarda değişiklikler yapıldığı ifade edilmiştir. Bu anlamda; 3213 sayılı Maden Kanununda yapılan değişiklikler ile ruhsat temdit başvurularında idareden kaynaklanan değerlendirme süresinde gecikme halinde işletmenin faaliyetine devam edebilmesine imkan sağlanması, maden işletmecisinden 6183 sayılı Kanunun 22/A bendi kapsamında 18 ayrı konuda talep edilen borcu yoktur belgesinin maden arama ve işletme ruhsatlarının verilmesi, birleştirilmesi, sürelerinin uzatılması, devir ve intikalleri ile çevreyle uyum bedeli iadelerine ilişkin müracaatlar dışında aranmaması yönünde düzenleme yapılarak madencilik sektörünün muhatap olduğu bürokratik süreçlerin azaltılması amaçlanmaktadır. 7257 sayılı Kanun'un sistematüğinde maden hukuku ile ilgili getirilen düzenlemeler, Kanun'un başlangıç hükümlerinde yer almaktadır.

II. Ruhsat Sahiplerinden Ruhsat Hukukuna İlişkin Bazı İşlemlerinde 6183 Sayılı Kanun'un 22/A Maddesi Kapsamında Vadesi Geçmiş Borç Durumunu Gösterir Belge Şartının Kaldırıldığı Haller

7257 sayılı Kanun'un Maden Kanunu açısından yaptığı en çok değişiklik ruhsat sahiplerinden ruhsat hukukuna ilişkin bazı işlemlerinde 6183 sayılı Kanun'un 22/A maddesi kapsamında vadesi geçmiş borç durumunu gösterir belgenin aranması şartını kaldırmasıdır. Aşağıdaki maddelerde söz konusu belgenin arandığı cümleler 7257 sayılı Kanun'un 2. ve 3. maddesi ile kaldırılmıştır.

- a) 7257 sayılı Kanun'un 2. maddesi Maden Kanunu'nun m. 13/I c.9 cümlesinde çevre uyum bedelinin iadesi ile ilgili yapılan değişiklikte,

“Faaliyet sonrası sahanın çevre ile uyumlu hâle getirilerek 7 nci madde kapsamındaki mülkiyet izni sahiplerinden sahanın kabul edilerek teslim alındığına dair belgelerin Genel Müdürlüğe ibraz edilmesi şartı ile 6183 sayılı Kanunun 22/A maddesi kapsamında vadesi geçmiş borcunun ve bu Kanun kapsamında ruhsata ilişkin geçmiş borcunun bulunmaması hâlinde çevre ile uyum bedeli iade edilir.”

b) Ruhsat başvuruları ile ilgili 3213 s. Maden Kanunu 13/IV c.1 hükmündeki değişiklik;

“I. Grup (a) bendi maden ruhsatları hariç diğer grup madenlerde ruhsat birleştirme, izin alanı değişikliği, ihale, küçük alanların ihalesi, rüdevans ve devir talepleri, 16 ncı maddenin onbirinci fıkrası gereğince yapılan talepler, işletme ruhsatı ve süre uzatımı taleplerinde işletme ruhsat taban bedelinin Genel Müdürlüğün bütçesine gelir kaydedilmek üzere Genel Müdürlüğün muhasebe birimi hesabına yatırılması ve 6183 sayılı Kanununun 22/A maddesi kapsamında vadesi geçmiş borcun bulunmaması hâlinde müracaat edilir.”

c) Yine ruhsat başvuruları ile ilgili 3213 s. Maden Kanunu 13/IV c.2 hükmü değiştirilmiş;

“I. Grup (a) bendi madenlerde ise işletme ruhsat taban bedelinin büyükşehir belediyesi olan illerde yatırım izleme ve koordinasyon başkanlığı, diğer illerde ise il özel idaresi hesabına gelir kaydedilmek üzere yatırıldığına dair belge ve 6183 sayılı Kanununun 22/A maddesi kapsamında vadesi geçmiş borcun bulunmaması hâlinde müracaat edilir.”

d) Ruhsat başvuruları ile ilgili diğer bir madde olan 3213 s. Maden Kanunu'nun m.13/V c.1. hükmünde yapılan değişiklik:

“Ruhsat sahiplerinin ruhsat yürürlük yazısı, ruhsat devri, rüdevans sözleşmesi, izin alanı değişikliği, ruhsat birleştirme, ruhsat alanı küçültme, terk, mera tahsis değişikliği, geçici tatil, işletme izni, pasa değerlendirme, pasa döküm alanı, 16 ncı maddenin onbirinci fıkrası gereğince yapılan zaruri üretim izni, kamu yararı kararı, kamulaştırma kararı ve patlayıcı madde talepleri; aktif edilmiş tebligata esas kayıtlı elektronik posta adresinin (KEP) veya kurumsal elektronik tebligat sistemi (e-Tebligat) adresinin bulunması, 6183 sayılı Kanununun 22/A maddesi kapsamında borcunun bulunmaması, ruhsat harcı, ruhsat bedeli, çevre ile uyum teminatı ve Devlet hakkı borcu olmaması, işletme izni olan işletme ruhsatlarında daimi nezaretçi atamasının yapılmış olması, yetkilendirilmiş tüzel kişi sözleşmesinin bulunması ve mevzuatın ilgili hükümleri kapsamında ibraz edilmesi gereken belgelerin tamamının eksiksiz bir şekilde ibraz edilmesi şartıyla değerlendirmeye alınır, aksi takdirde talep reddedilir.”

e) Maden Kanunu'nun m.24/I c.1. hükmünde işletme ruhsat başvuruları için 6183 s.k. m.22/A ile ilgili yapılan değişiklik;

İşletme ruhsatı taleplerinde, I. Grup (b) bendi ve II. Grup (a) ve (c) bendi madenler için ihale bedelinin yatırılmasından itibaren iki ay içinde, diğer maden grupları için arama ruhsat süresi sonuna kadar, 6183 sayılı Kanununun 22/A maddesi kapsamında vadesi geçmiş borcunun bulunmaması şartıyla Genel Müdürlüğün bütçesine gelir kaydedilmek üzere işletme ruhsat taban bedeli ve işletme ruhsat bedeli yatırılarak, yetkilendirilmiş tüzel kişilerce maden mühendisinin sorumluluğunda hazırlanmış işletme projesi ve bu projenin uygulanabilmesi için gerekli olan mali yeterliliğine ilişkin belgelerin ve aktif edilmiş tebligata esas kayıtlı elektronik posta adresinin (KEP) veya kurumsal elektronik tebligat sistemi (e-Tebligat) adresinin ruhsat sahibi tarafından Genel Müdürlüğe verilmesi zorunludur.

f) Maden Kanunu m. 24/II c.2 hükmünde ruhsat temdit talepleri ile ilgili olarak;

Ruhsatların süre uzatım taleplerinde; ruhsat süresinin bitiş tarihinden en geç on iki ay öncesine kadar, 6183 sayılı Kanununun 22/A maddesi kapsamında vadesi geçmiş borcunun bulunmaması şartıyla Genel Müdürlüğün bütçesine gelir kaydedilmek üzere işletme ruhsat

taban bedeli yatırılarak, yetkilendirilmiş tüzel kişilerce maden mühendisinin sorumluluğunda hazırlanmış işletme projesi ve aktif edilmiş tebligata esas kayıtlı elektronik posta adresinin (KEP) veya kurumsal elektronik tebligat sistemi (e-Tebligat) adresinin ruhsat sahibi tarafından Genel Müdürlüğe verilmesi zorunludur.

7257 sayılı Kanun'dan sonra; **ruhsat sahibinin, rödovans sözleşmesi, ruhsat yürürlük yazısı, izin alanı değişikliği, ruhsat alanı küçültme, terk, mera tahsis değişikliği, geçici tatil, pasa değerlendirme, pasa döküm alanı, 16 ncı maddenin onbirinci fıkrası gereğince yapılan zaruri üretim izni, kamu yararı kararı, kamulaştırma kararı ve patlayıcı madde taleplerine ilişkin MAPEG'e 6183 sayılı Kanununun 22/A maddesinde kapsamında vadesi geçmiş borcu bulunmadığına ilişkin belge sunma yükümlülüğü kaldırılmıştır.**

7257 sayılı Kanun'un 2 maddesinin gerekçesinde; 5018 sayılı Kanuna tabi olan MAPEG'in, 3213 sayılı Maden Kanunu ve diğer kanunlar kapsamında hak sahiplerine yapacağı ödemelerde 6183 sayılı Kanunun 22/A maddesinde belirtilen hükme uygun olarak hak sahiplerinin Hazine ve Maliye Bakanlığına bağlı tahsil dairelerine vadesi geçmiş borçları var ise vadesi geçmiş borcu karşılayacak kısım ayrıldıktan sonra kalan kısmı ödemesi gerektiği ve bu tip ödemelerin bu usulde yapılmakta olduğunu, bu anlamda maden arama ve işletme, ruhsatlarının verilmesi, birleştirilmesi, sürelerinin uzatılması, devir ve intikalleri ile çevreyle uyum bedeli iadelerine ilişkin müracaatlar dışında Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun'un 22/A maddesi kapsamında vadesi geçmiş borç durumunu gösterir belge aranması zorunluluğunun kaldırılarak madencilik sektörünün gelişmesi, üretim ve istihdamın artırılması ile sektörün GSMH içerisindeki payının yükseltilmesi amacıyla maddenin konulduğu belirtilmiştir.

III. Ruhsat Sahiplerinden Ruhsat Hukukuna İlişkin Bazı İşlemlerinde 6183 Sayılı Kanun'un 22/A Maddesi Kapsamında Vadesi Geçmiş Borç Durumunu Gösterir Belge Şartının Arandığı Haller

7257 sayılı Kanun öncesinde Maden Kanunu'nun sair maddelerinde hüküm altına alınan 6183 sayılı AATÜHK'nin 22/A maddesi kapsamında vadesi geçmiş borç durumunu gösterir belgenin aranması ruhsat ile ilgili yapılan birçok işlemde MAPEG tarafından ruhsat sahibinden talep edilmekteydi. Söz konusu talebi karşılamayan ruhsat sahibi ise idari para cezaları ile karşı karşıya kalmaktaydı. Hatta ruhsatın sahibinin söz konusu kanuni yükümlülüğü yerine getirememesi halinde ruhsat iptal dahi edilmekteydi. 7257 sayılı Kanun ile mevcut sorun tamamen ortadan kalkmamıştır. Bunun sebebi MAPEG'in madencilik sektörü için önemli bir sorun olan bu durumun düzeltme istek ve iradesine rağmen Maliye bürokratlarını tamamen ikna edememesidir. İşte bundan dolayı 7257 sayılı Kanun'un 3. maddesinin son cümlesi ile Kanun'un 3213 s. Maden Kanunu'nun m.24(12) hükmüne "*Bu madde ile 13 üncü madde kapsamında maden arama ve işletme ruhsatlarının verilmesi, birleştirilmesi, sürelerinin uzatılması, devir ve intikalleri ile çevreyle uyum bedeli iadelerine ilişkin müracaatlarda 6183 sayılı Kanununun 22/A maddesi kapsamında vadesi geçmiş borcun bulunmaması şartı aranır.*" cümlesi eklenmiştir.

Görüldüğü üzere 7257 sayılı Kanun ile ruhsat sahiplerinin 6183 sayılı Kanun 22/A maddesine vadesi geçmiş borç durumlarını belirten belgelerin, **maden arama ve işletme ruhsatlarının verilmesi, birleştirilmesi, sürelerinin uzatılması, devir ve intikalleri ile çevreyle uyum bedeli iadelerinin haricinde ruhsat işlemleri** için geçerli olduğu belirtilmiştir. Bu durumda söz konusu belgenin ibraz edilmesi şartının talep edildiği haller neredeyse önemli ruhsat işlemlerinin tamamını kapsamaktadır. Dolayısıyla uygulamada 7257 sayılı Kanundan sonra

maden ruhsatına ilişkin yapılan temel işlemlerde halen söz konusu belge aranacağı için yeni düzenlemenin ruhsat sahiplerinin mali yükünü tamamen hafifletmediği gibi uygulamanın ihtiyaçlarını da karşılamada yetersiz kalacağı kanaatindeyiz.

IV. Ruhsat Bedelinin Ödenmemesi Halinde 6183 Sayılı Kanun'un 51. Maddesine Göre Gecikme Faizi Uygulanması

Ruhsat bedellerinin vadesinde ödenmemesi durumunda uygulanacak yaptırımları öngören Maden Kanunu'nun mevcut m.13/1 c.5 bendinde yer alan "*Ruhsat bedelinin her yıl ocak ayının sonuna kadar tamamının yatırılmaması hâlinde yatırılmayan kısmının iki katı ruhsat bedeli olarak her yıl haziran ayının son gününe kadar yatırılması zorunludur, aksi halde ruhsat iptal edilir.*" hükmü 7257 sayılı Kanun'un 2. maddesinin son cümlesi ile artık "*Ruhsat bedelinin tamamının ocak ayının sonuna kadar yatırılmaması halinde yatırılmayan kısmın o yıl haziran ayının son gününe kadar hesaplanacak aylık 6183 sayılı Kanun'un 51. maddesine göre hesaplanacak gecikme zammı oranında artırılarak ruhsat bedeli olarak yatırılması zorunludur, aksi halde ruhsat iptal edilir*" şekline değiştirilmiştir.

Ruhsat bedelinin ödenmemesi halinde gecikme faizi uygulanması konusunda 238 sıra sayılı Kanun' teklifinin 2 maddesinin gerekçesinde; Maden Kanunu'na göre ruhsat bedelinin tamamının her yıl ocak ayının son gününe kadar yatırılması zorunlu olduğu, ilgili bedelin tamamının ocak ayında yatırılmaması halinde yatırılmayan kısmın iki katının ruhsat bedeli olarak haziran ayının sonuna kadar yatırılması gerektiği, aksi halde ruhsat iptal edildiği, madde ile yatırılmayan kısmın o yıl haziran ayının son gününe kadar 6183 sayılı Kanunun 51 inci maddesine göre hesaplanacak gecikme zammı oranında artırılmak suretiyle tahsili yoluna gidilmesi amaçlandığı ifade edilmiştir.

6183 sayılı Kanun'un 51.maddesinde öngörülen gecikme faizi 2020 yılı için aylık %1.6 olarak uygulanmaktadır. 6183 sayılı Kanun'a göre uygulanacak faiz oranı ekonomik konjoktüre bağlı olarak artıp azalabilmektedir. Bir kamu alacağı olduğunda şüphe olmayan ruhsat bedelinin diğer kamu alacaklarıyla aynı gecikme faizi rejimine tabi kılınması isabetli olmuştur. Zira önceki halinde ocak ayı sonuna kadar ödenmeyen ruhsat bedelinin iki katna çıkması, çok ağır bir yaptırım idi.

V. Ruhsat Süre Uzatımlarında 12 Ay Önceden Başvuru Şartı ve Para Cezası Getirilmesi

7257 sayılı Kanun'un 3. maddesi ile Maden Kanunu'nun 24. maddesinin 2. fıkrasının 1. cümlesinde yer alan altı ay ibaresi on iki olarak değiştirilmiş ve madde aşağıdaki şekli almıştır:

*"Ruhsatların süre uzatım taleplerinde; ruhsat süresinin bitiş tarihinden en geç **on iki ay** öncesine kadar, Genel Müdürlüğün bütçesine gelir kaydedilmek üzere işletme ruhsat taban bedeli yatırılarak, yetkilendirilmiş tüzel kişilerce maden mühendisinin sorumluluğunda hazırlanmış işletme projesi ve aktif edilmiş tebligata esas kayıtlı elektronik posta adresinin (KEP) veya kurumsal elektronik tebligat sistemi (e-Tebligat) adresinin ruhsat sahibi tarafından Genel Müdürlüğe verilmesi zorunludur."*

Yeni düzenleme ile birlikte Maden Kanunu'nun 24 maddesinin 2. fıkrasının 2. cümlesinde "*Bu yükümlülüğe uymayan ruhsat sahiplerine 100.000 Türk lirası idari para cezası uygulanır*

ve ruhsat süresinin bitiş tarihinden en geç altı ay öncesine kadar da belirtilen yükümlülükleri yerine getirmeyen ruhsat sahiplerinin talepleri reddedilerek ruhsatları süresi sonunda iptal edilerek ilgili saha ihalelik saha konumuna getirilerek ihale yolu ile ruhsatlandırılır.” şeklinde değişiklik yapılmıştır.

Ruhsat süre uzatımlarında on iki ay önceden başvuru şartı ve para cezası getirilmesine ilişkin 7257 sayılı Kanun’un 3. maddesinin gerekçesinde; süresi içerisinde süre uzatım talebinde bulunulmuş olmak kaydı ile süre uzatım talebi değerlendirmesi tamamlanmayan ruhsat sahalarında on iki ayı geçmemek üzere Bakan onayı ile maden işletme faaliyetine izin verilmesine imkan tanınarak aktif ticari hayatı devam eden ruhsat sahiplerinin ve dolayısı ile ülke ekonomisinin üretimden kaynaklı kayıplarının önüne geçilmesi amaçlandığı yazılmıştır.

Değişiklikten önceki kanuni düzenlemede altı aylık temdit başvuru şartı yerine getirilmez ise ruhsat iptal edilip, ruhsat sahası doğrudan ihale yolu ile ruhsatlandırılmaktaydı. 7256 sayılı Kanun’un 3. maddesinde artık ruhsat süresinin bitiş tarihinden itibaren on iki ay öncesinden temdit başvurusunda bulunma şartı getirilmiştir. Ruhsat sahibi söz konusu başvuru yükümlülüklerini yerine getirmemezse 100.000 TL idari para cezası ödemek zorunda kalacaktır. Dolayısıyla on iki aylık periyodun ilk altı ayı için ruhsat iptali yerine para cezası getirilmiş ancak ruhsatın bitiminden önce son altı ay öncesine kadar 24. maddesinin 1. fıkrasına belirtilen yükümlülüklerin yerine getirilmemesi halinde ruhsat uzatım talepleri MAPEG tarafından reddedilerek ruhsat iptal edilecek ve saha ihale yolu ile ruhsatlandırılacaktır.

Ruhsat süresinin bitiş tarihinden önce başvuru şartı süresini altı ay daha geriye çeken ve idari para cezası öngören hükmün yerinde bir düzenleme olduğundan bahsedemeyiz. Bazı çevrelerde 12 ay öncesinden temdit başvurusu yerine getirilmez ise 100.000.-TL idari para cezasının tabiri caizse soğuk duş etkisi yapacağı ve ruhsat sahibinin cezayı görünce hemen temdit başvurusunda bulunacağı ve bu suretle de ruhsatı iptalden kurtaracağı ileri sürülmektedir. Bir bakıma bu görüşte gerçeklik payı olsa da aynı etki ceza yerine MAPEG’den ruhsat bitim tarihinden 12 ay önce KEP ortamında bir ihbar gönderilerek pek ala sağlanabilir. Üstelik e-maden sürecine geçilen şu dönemde bu ihbar, küçük bir programlama ile elektronik yoldan otomatik olarak kolaylıkla yapılabilirdi. MAPEG’in maden ruhsat sahiplerini idari para cezası ile disipline etme düşüncesinden kesinlikle vazgeçmesi gerekir. Zira ceza yaptırımını, hukukta latince deyimle *ultima ratio* yani son çaredir.

VI. Kamu Ruhsatlarında Tescilli Rödovalarda İzin ve Muafiyetlerin Korunması

7257 sayılı Kanun’un 4. maddesi ile kamu ruhsatlarında tescilli rödovalarda izin ve muafiyetlerin korunması konusunda Maden Kanunu’nun m. Ek 1/III fıkrasında değişiklik yapılmıştır:

“Kamu kurum ve kuruluşları ruhsat sahalarındaki rödovalsularının rödovalsana konu olan kısmını ruhsat sahalarından bölerek rödovals sözleşmesinin hükümleri saklı kalmak kaydıyla rödovals sözleşmesi sona erene kadar rödovals sözleşmesini yaptığı kişiye devredebilir ve rödovalsçı adına ruhsat düzenlenebilir. Ruhsat devrine esas olan rödovals sözleşmesi ilgili ruhsatın siciline şerh edilir. Genel Müdürlük bu sözleşmenin tarafı değildir. Bu fıkra kapsamında devredilmiş olan ruhsat sahalarında yapılacak madencilik faaliyetlerinden doğacak Maden Kanunu, İş Kanunu, iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili idari, mali ve hukuki sorumluluklar ruhsatı devralana aittir. Bu ruhsat sahalarında, devralanın kurulu işletme kapasitesi veya şerh edilen sözleşmedeki kapasiteyi aşmayacağı yönünde vereceği taahhüde

istinaden, ilgili alan için tanınan tüm muafiyetler ve bu Kanunun 7 nci maddesine istinaden alınmış bütün izinler devredilen ruhsatlarda da aynen korunur.”

Kanun teklifi ile aynı şekilde kanunlaşan 4. maddenin gerekçesinde; Hâlihazırda rodovans sözleşmesi ile çalışılan tüm sahalara, ya kendisine tanınan muafiyetlerle ya da Maden Kanununun 7 nci maddesi kapsamında tüm izinlerini alarak faaliyetlerini sürdürdüğü, madde ile devralanın kurulu işletme kapasitesi veya şerh edilen sözleşmedeki kapasiteyi aşmayacağı yönünde vereceği taahhüde istinaden, bu sahalarda ruhsatların devrinin gerçekleşmesi nedeniyle daha önce tanınmış muafiyetler ve alınmış izinler ile işyeri açma ve çalışma ruhsatlarının, çalışmaların sektöre uğratılmadan devam ettirilebilmesi için devredilen ruhsatlarda da aynen korunması öngörüldüğü şeklindedir.

Anılan hükme göre “*kamu kurum ve kuruluşları uhdesinde bulunan ruhsat sahalalarına ilişkin akdedilen rodovans sözleşmelerinin bölünerek tescil edilmesine imkan sağlayan düzenlemenin*” kapsamı genişletilmiş olup rodovans sözleşmesinde kararlaştırılan kapasite taahhüdüne uymak koşuluyla ruhsat sahibi kamu kurumunun 7. madde kapsamında aldığı izinler ruhsatın devredilen kısmı açısından korunacağına ilişkin düzenleme yapılmıştır.

VII. Madde Kanunu'nun Ek 15. Maddesinde Yer Alan Hapis Cezası Maddesinde Yapılan Değişiklik

7257 sayılı Kanun'un 5. maddesi ile Madde Kanunu Ek. 15 maddesinde yer alan hapis cezası maddesinde yapılan değişiklik yapılmıştır:

“Bu Kanun kapsamında işletme izni veya Genel Müdürlükçe izin verilmiş rodovans sözleşmesi olmaksızın işletme izni alanı dışındaki mücavir sahalara yirmi metreye kadar taşmalar hariç olmak üzere, maden ocağı açılması, maden üretilmesi veya faaliyetleri durdurulmuş maden sahalalarında üretim faaliyetlerinin durdurulmasına sebep olan durumların düzeltilmesi ve/veya işletme güvenliğine yönelik faaliyetlerin dışında üretim faaliyetinde bulunulması fiillerini işleyenlere üç yıldan beş yıla kadar hapis ve yirmi bin güne kadar adli para cezası verilir. Bu suçlardan hüküm giyenler, infazın tamamlanmasından itibaren on yıl boyunca madencilik faaliyeti yapamazlar.”

Kanun teklifinin 5. maddesi için yazılan gerekçenin ne olduğu işletme izin alanı dışındaki yürütülen faaliyetlere ilişkin hususların Kanunun 10 uncu maddesinde düzenlenmiş olması nedeniyle madde ile mevcut metinde yer alan “mücavirdeki sahalara” ibaresinin “ruhsat alanı dışındaki mücavir sahalara tedbirsiz ve dikkatsiz faaliyetler sonucu meydana gelen” şeklinde netleştirilmesi ve bu suretle ruhsat alanı içindeki taşmalara, ayrıca Türk Ceza Kanununa göre cezai işlem tesis edilmemesi olduğu şeklinde açıklanmıştır.

7257 sayılı Kanun'un 5.maddesine Komisyonda yapılan bu değişiklik sonucu “*işletme izni alanı dışındaki mücavir sahalara yirmi metreye kadar taşmalar hariç olmak üzere*” şeklinde cezasızlık hali düzenlemesi yapılmıştır. Değiştirilen hüküm ise, “*mücavirdeki sahalara taşmalar hariç olmak üzere*” şeklindeydi. Görüldüğü gibi, 7257 sayılı Kanun'la ...işletme izin alanı dışındaki... ve...yirmi metreye kadar...ibareleri eklenmiştir.

7257 sayılı Kanun'la değiştirilen hükmün anlamına gelince bir kere, işletme ruhsat sahasına bitişik işletme izin sahası sınırından itibaren yirmi metreye kadar komşu veya mücavir diğer maden sahalalarına taşma halinde ceza verilmeyecektir. Peki işletme izin alanı, işletme ruhsatının içinde ve işletme ruhsatı sınırları daha genişse ne olacaktır? Böyle bir durumda işletme ruhsat sahibi kendi ruhsat sahası içinde işletme izin sahasından itibaren diyelim on beş

metre taşmışsa ceza verecek miyiz? Herhalde hiç kimse hatta Komisyonunda bu değişikliği yapanlar bile komşu ruhsat sahasına on beş metre taşan ruhsat/izin sahibine ceza verilmez iken, kendi ruhsat sahası içinde işletme izin sınırlarını on beş metre taşan ruhsat sahibine ceza vermenin hakkaniyete uygun olduğunu söyleyemez. Bu şekilde insanlardaki adalet bilincine ters düşen sonuçların ortaya çıkmaması için “mücavir saha” kavramını hakkaniyete uygun şekilde tanımlamamız ve yorumlamamız gerekir. Bu yorum Kanun Koyucunun işletme izni dışındaki 20 metreye kadar şeklinde bir ibare koyarak sanık lehine mesafeyi somutlaştırmak isteğine uygundur. Unutulmamalıdır ki, ceza hukukunda genişletici yorum ve kıyas yasağı sadece sanık aleyhine sonuç yaratacak haller içindir. Kanun Koyucunun amacı da dikkate alınarak sanık lehine daraltıcı yorum yapmak, hukuken her zaman mümkündür. Bunun için ister işletme ruhsatı içinde isterse dışında olsun, işletme izni dışındaki her maden sahası işletme iznine göre mücavir sahadır, şeklinde bir kabul, somut olay adaletinin gerçekleşmesi için zorunludur. Muhtemel olumsuz bir uygulamanın önüne geçmek adına, MAPEG’in Ek Madde 15’i de kapsayacak şekilde “mücavir saha” kavramını işletme izni ve/veya ruhsatı dışındaki sahalar şeklinde tanım içeren uygulama genelgesi yayımlanmasında çok büyük yarar vardır. Aslında son gelinen bu durum, etraflıca düşünülmeden ve tartışılmadan son dakika bu şekilde Komisyonlarda yapılan ekleme ve değişikliklerin çok fazla hukuka aykırı sonuçların çıkmasına neden olduğu vakalardan bir tanesidir.

VIII. Sonuç

7257 sayılı Torba Kanun’un Sayın Cumhurbaşkanı tarafından geri çevrilmeden onaylanıp bu şekliyle yürürlüğe gireceğini sanıyoruz. Esas itibarıyla bu Torba Kanun, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı ve MAPEG’in madencilik sektörünün sorunlarına çözüm bulma isteğinin bir göstergesi olarak takdire şayandır. Ancak 7257 sayılı Kanun haline gelen 238 Sıra Sayılı ve 2/3116 E. Sayılı Teklif’in TBMM’ye sunulduğu ilk halinde madencilik sektörü lehine birçok hüküm maalesef Komisyonlarda törpülenerek Teklif’ten çıkarılmıştır. Özellikle maden ruhsat sahası dışında geçici tesis kurulmasına imkân veren söz konusu Teklif’te yer alan madde, siyasi parti gruplarının aynı yönde verdikleri önergeler sonucu metinden çıkarılarak 7257 sayılı Kanun’da yer alamamıştır. Özellikle madenlerin yerinde işlenmesinde ve uç ürün üretilmesinde hayati önemi olan ve ruhsat sahası dışında kurulma zorunluluğu bulunan söz konusu tesislere izin veren maddenin Kanun teklifinden çıkarılması, Devletin bu yöndeki politikasına da ters olmuştur. Öncelikle madencilik politikaların daha somutlaştırılması ve TBMM dahil tüm kamuoyuna anlatılması ve üzerinde uzlaşma sağlanmasına gayret gösterilmesi gerekir. Son zamanlarda madencilik aleyhine tepkilerin giderek arttığı bu ortam ve iklimde genel bir maden kanunu değişikliğini Meclis’ten geçirerek yürürlüğe koymanın pek de mümkün olmadığı kanaatindeyiz. Bu olumsuz durumun ortadan kaldırılması için başta Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı olmak üzere tüm sektör kuruluşlarının, şirketlerinin ve hatta çalışanların her zamankinden daha fazla çaba ve gayret göstermeleri gerektiği açıktır.